

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
=====

Dnia 1 lutego 1951 r.

Sąd Wojewódzki w Katowicach w Wydziale II Karnym na posiedzeniu jawnym w składzie następującym:

Przewodniczący: S.S.W. Dr O. Atlas /sprawozdawca/

Sędziowie: S.S.W. E. Stodolak
S.S.W. T. Gawroński

Protokolant apl. Sąd.Wł. Mach

przy udziale wiceprokuratora wojew. J. Rybakiewicza
po rozpoznaniu w dniu 1 lutego 1951 r. sprawy:

Stefana Jarzabka, ur. 19.12.1910 r. w Solarni pow. Lubliniec, syna rolnika wł.4 ha roli Józefa i Małgorzaty zd Polocek, obyw. polskiego, murarza, o wyksz. 7 klas szkoły powsz. zam. w Steblowie pow. Lubliniec, obecnie przebywającego w więzieniu w Lublińcu,

z oskarżonego z art. 4 dekr. z 31.8.1944 r.

z powodu rewizji, założonej przez Prokuratora od wyroku Sądu Okręgowego w Bytomiu na sesji wyjazdowej w Lublińcu z dnia 25 października 1950 r. sygn. V. K. 198/50

na zasadzie art. 375, 388 kpk zaskarżony wyrok w orzeczeniu o karze uchyla i sprawę Sądowi Wojewódzkiemu w Katowicach do ponownego rozpoznania sprawy w I instancji przekazuje.

U z a s a d n i e n i e
=====

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Bytomiu uznany został osk. Stefan Jarzabek za winnego zbrodni z art. 4 § 1 dekretu z dn. 31.8.1944r. (Dz.U. R.P.Nr.69/46 poz.377) popełnionej przez to, że w okresie od 1940 do 1945r. brał udział w organizacji przestępczej SS i w tym charakterze dozorował więźniów obozu w Oświęcimiu oraz kierował budową baraków w tym obozie i za to na zasadzie tego artykułu a przy zastosowaniu art.5 § 1 tego dekretu skazany został na 10 miesięcy więzienia, a na mocy art.7 dekretu na utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 3 lat i na konfiskatę mienia.

Oskarżony tego wyroku nie zaskarżył i wobec tego wyrok ten w orzeczeniu o winie uprawomocnił się.

Natomiast oskarżyciel publiczny zaskarżył powyższy wyrok, w części dotyczącej kary, zarzucając rażącą niewspółmierność kary w stosunku do szkodliwości społecznej przypisanego oskarżonemu prze-

141
stępstwa i domagając się uchYLENIA zaskarżonego wyroku w orzeczeniu o karze i wymierzenia oskarżonemu kary surowszej.

Rewizja Prokuratora jest zasadna.

Sąd Okręgowy ustalił na podstawie wyjaśnień oskarżonego i zeznań sw. Skomurka i Wolnego, że oskarżony z początkiem 1940r. został wcielony do niem. organizacji "Waffen SS", a na podstawie wyjaśnień oskarżonego, potwierdzonych zeznaniami sw. Mrugały, ustalił Sąd Okręgowy, że oskarżony wcielony został do tej organizacji nie dobrowolnie, lecz z nakazu władz niemieckich, zwłaszcza że jest notoryjne i znane Sądowi Okręgowemu, że władze niemieckie na Górnym Śląsku wcielały mężczyzn zdolnych do broni, po przyjęciu ich do służby wojskowej, do służby w "Waffen SS", nie pytając ich o zgodę.

Te ustalenia Sądu Okręgowego są sprzeczne z wynikami przewodu sądowego, z zeznaniami wymienionych świadków oraz z tym, co jest powszechnie wiadome i w praktyce ustalone, że władze niemieckie mężczyzn powołanych do służby wojskowej wcielały bez ich zgody do służby "Waffen SS", ale dzieło się to dopiero od jesieni 1943r. natomiast do tego czasu przyjmowanie do organizacji SS odbywało się tylko na podstawie dobrowolnego zaciągu i po podpisaniu ochotnika odpowiedniej deklaracji.

Prawdą jest, że władze niemieckie chwyciły się różnych kruczków celem skłonięcia jak największej ilości mężczyzn na Górnym Śląsku do ochotniczego zgłaszania się do organizacji SS, zachęcały do tego publicznymi obwieszczeniami, zwoływały w tym celu mężczyzn i używały nawet groźb wywożenia na roboty przymusowe opornych i do tego tylko odnosić się mogły zeznania sw. Mrugały, ale faktem jest, że do organizacji SS przyjmowano w okresie czasu do jesieni 1943r. na podstawie dobrowolnego zgłaszania się i kto nie dał się zastraszyć i odmówił wstąpienia do SS, kończyło się na groźbach.

Sąd Okręgowy przejrzał zdjęcia oskarżonego w mundurze SS. znajdujące się w kopercie (k.55), ale nie przeprowadził dowodu wartościowszego ze znajdującego się w tej kopercie wniosku oskarżonego o wpis na niem. listę narodową (Fragebogen) z daty Lohen-Stebblau, 18 lutego 1942r. Sąd Wojewódzki uzupełnił ten brak i przeprowadził ten dowód w postępowaniu rewizyjnym i stwierdził, że w tym wniosku pod poz.15 zapodał oskarżony, że po wkroczeniu Niemców (na Górny Śląsk) należał od listopada 1939 do marca 1940 do SS. Z tego wynikałoby, że oskarżony, który jako żołnierz polski powrócił wedle jego wyjaśnień z niewoli niemieckiej w październiku 1939r., już w listopadzie 1939r. wstąpił nie do "Waffen SS", lecz do sztafet ochronnych (Schutzstaffeln SS), do marca 1940r. był członkiem tej organizacji w Stebblowie, w powiecie lublinieckim, poczym po przeszkoleniu go dalej

142

należał do sztafet ochronnych, ^{po prostu} a nie do Waffen SS, skoro pełnił służbę w obozie wyniszczenia w Oświęcimiu, do czego władze niemieckie używały przecież członków sztafet ochronnych, a nie Waffen SS.

Sąd Okręgowy okoliczności tych nie rozważył, nie przedstawił oskarżonemu treści wniosku o wpis na niem. listę narodową i nie zażądał od niego wyjaśnień w tym kierunku, nie badał na te okoliczności św. Skomurka, Wolnego i Mrugałę, nie wziął pod uwagę, czy zasługuje na wiarę wyjaśnienie oskarżonego, że został powołany przymusowo do służby wojskowej na 2 lata przed zgłoszeniem przez niego przynależności do narodowości niemieckiej, nie wziął pod uwagę, że wedle zeznań św. Kaspra Wolnego oskarżony przy wstąpieniu do SS deklarację podpisał czy też podpisać musiał, a wymierzając oskarżonemu tak łagodną karę mimo brania udziału przez oskarżonego w najpodlejszej i odrębnej ^{organizacji} organizacjom i pełnienia przez niego przez kilka lat hańbiącej funkcji strażnika czy też dozorczy w słynnym z okrucieństw obozie oświęcimskim, nie rozważył Sąd Okręgowy czy oskarżony wstępując do SS, zdaniem Sądu Okręgowego z nakazu, w okolicznościach wyczerpujących stan wyższej konieczności, bez czego stosowanie art. 5 dekretu nie jest dopuszczalne (uchwała całej Izby Karnej Sądu Najw. z 25.6.1949 K 923/49) i czy oskarżony jako żołnierz polski, obowiązany do szczególnej wierności względem Ojczyzny, nie powinien być ewent. raczej dać się wywieźć na roboty przymusowe, aniżeli wstępować do SS.

Z tych zasad wyrok pierwszorzędowy w części dotyczącej kary uchylono i gdy braki powyższe nie pozwalały na wydanie merytorycznego orzeczenia co do kary, sprawę w tym zakresie do ponownego jej rozpoznania w I instancji przekazano Sądowi Wojewódzkiemu w Katowicach jako właściwemu w myśl art. 17 § 1 pkt. 3 k.p.k.

[Handwritten signatures and initials]